

**PROGRAM KURSU KWALIFIKACYJNEGO
W DZIEDZINIE
PIEŁĘGNIARSTWA NEONATOLOGICZNEGO**

Program przeznaczony dla pielęgniarek

**Zatwierdził
Minister Zdrowia**

19.08.2015

Warszawa, dnia .....

z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETARZ STANU

.....
Cezary Cieślukowski

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

1. **dr n. med. Anna Pilewska-Kozak** – Przewodnicząca Zespołu; Katedra i Klinika Ginekologii i Endokrynologii Ginekologicznej Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
2. **dr n. o zdr. Agnieszka Bałanda-Bałdyga** – Samodzielna Pracownia Umiejętności Położniczych, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
3. **dr n. med. Anna Lewandowska** – Instytut Ochrony Zdrowia, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu
4. **mgr Alicja Mikulska** – Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego Wydział Nauk o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny
5. **lek. med. Agnieszka Turzańska** – Oddział Neonatologii Szpital Bielański SP ZOZ im. ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie
6. **dr n. med. Barbara Zych** – Instytut Położnictwa i Ratownictwa Medycznego Wydział Medyczny, Uniwersytet Rzeszowski

RECENZENCI PROGRAMU

1. **prof. dr hab. n. med. Ewa Helwich** – Konsultant Krajowy w dziedzinie neonatologii Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka, Instytut Matki i Dziecka w Warszawie
2. **dr n. med. Krystyna Piskorz-Ogórek** – Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy; Katedra Pielęgniarstwa Wydział Nauk Medycznych Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

---

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 72/13 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs kwalifikacyjny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014r., poz. 1435 z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie **pielęgniarstwa neonatologicznego, dla pielęgniarek** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu kwalifikacyjnego będzie posiadał takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki do profesjonalnego pielęgnowania noworodka zdrowego, chorego, wymagającego intensywnego nadzoru i jego rodziny.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu kwalifikacyjnego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **290** godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – **115** godzin,

zajęcia praktyczne – **175** godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 20%, **co stanowi nie więcej niż 58 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu kwalifikacyjnego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu kwalifikacyjnego, który w szczególności określa:
  - organizację;
  - zasady i sposób naboru osób;
  - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
  - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
  - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu kwalifikacyjnego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
  - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
  - ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
  - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
  - udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
  - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
  4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.

5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
  - instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
  - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
  - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
8. Dobrać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014r, poz. 1435 z późn. zm.) kurs kwalifikacyjny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem dziedziny, w jakiej prowadzony jest kurs kwalifikacyjny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie *pielęgniarstwa neonatologicznego* otrzymuje pielęgniarka, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę w zakresie pielęgnowania noworodka zdrowego i chorego w warunkach szpitalnych i pozaszpitalnych;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych w neonatologii w odniesieniu do udzielania świadczeń zdrowotnych noworodkowi w zależności od jego stanu.

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- sprawować zindywidualizowaną opiekę nad noworodkiem w zależności od jego stanu;
- oceniać wydolność opiekuńczą rodziców noworodka zdrowego i chorego;
- przygotować rodziców do sprawowania opieki nad noworodkiem w warunkach szpitalnych i pozaszpitalnych;
- współpracować w zespole terapeutycznym oddziału neonatologicznego;
- opracowywać i wdrażać procedury wykonywania świadczeń pielęgniarskich w odniesieniu do noworodka zdrowego i chorego;
- opracowywać i wdrażać standardy opieki pielęgniarskiej nad noworodkiem zdrowym i chorym.

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność osobową i autonomię noworodka oraz jego rodziny;
- systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;
- przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;
- współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;
- dba o jakość podejmowanych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz noworodka;
- dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych;
- udziela wsparcia rodzicom chorych dzieci.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. określa kierunki rozwoju pielęgniarstwa neonatologicznego;
- W2. rozumie zasady trójstopniowej organizacji opieki perinatalnej;
- W3. zna cele i założenia programowe towarzystw naukowych działających na rzecz opieki nad noworodkiem;
- W4. zna zasady zapobiegania zakażeniom w oddziale neonatologii;
- W5. rozumie założenia opieki hospicyjnej nad noworodkiem;
- W6. rozumie idee programów: „Szpital Przyjazny Dziecku” i „Bezpieczne Macierzyństwo”;
- W7. omawia metody oceny stopnia dojrzałości noworodka;
- W8. omawia badania przesiewowe wykonywane u noworodków;
- W9. przedstawia normy podstawowych badań laboratoryjnych u noworodka;
- W10. charakteryzuje sposoby monitorowania stanu zdrowia noworodka przy pomocy aparatury stosowanej w oddziałach neonatologicznych;
- W11. charakteryzuje przyczyny zaburzeń w fizycznym i psychicznym rozwoju dziecka w okresie prenatalnym;
- W12. wymienia znaczenie i metody diagnostyki prenatalnej oraz omawia zakres współuczestniczenia pielęgniarki w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;
- W13. omawia metody żywienia noworodka;
- W14. omawia zasady opieki nad noworodkiem w warunkach szpitalnych;
- W15. omawia zasady opieki nad noworodkiem w warunkach domowych;
- W16. omawia zabiegi wykonywane w oddziałach neonatologicznych;
- W17. charakteryzuje metody komunikacji z dzieckiem i rodzicami;
- W18. wymienia metody stymulujące rozwój psychomotoryczny noworodka;
- W19. charakteryzuje rozwiązania organizacyjne w oddziale dla wcześniaków;
- W20. omawia najważniejsze przyczyny wcześniactwa;
- W21. charakteryzuje główne założenia programowe ograniczenia umieralności okołoporodowej noworodków przedwcześnie urodzonych;
- W22. analizuje problemy pielęgnacyjne u noworodka przedwcześnie urodzonego wynikające z niedojrzałości oraz odrębności anatomiczno-fizjologicznych;
- W23. przedstawia plan opieki nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym;
- W24. wyjaśnia znaczenie wczesnej stymulacji rozwoju noworodka przedwcześnie urodzonego;
- W25. omawia znaczenie dotyku dla rozwoju wcześniaka;

- W26. przedstawia problemy pielęgnacyjne i omawia szczegółowe postępowanie w stanach patologicznych z uwzględnieniem noworodków z urazem okołoporodowym, wadą wrodzoną i wewnątrzmacicznym zahamowaniem wzrostu;
- W27. omawia zasady pielęgnowania noworodków matek z wybranymi chorobami przewlekłymi (cukrzyca, padaczka, choroby tarczycy), infekcyjnymi (WZW, zakażonych HIV) oraz uzależnionych;
- W28. omawia zasady i metody żywienia noworodka chorego;
- W29. omawia zasady przygotowania noworodka chorego do badań diagnostycznych;
- W30. omawia zasady przygotowania programu edukacji dla rodziców w zakresie opieki nad chorym noworodkiem;
- W31. charakteryzuje organizację oddziału intensywnej terapii noworodka i procedury postępowania w OITN;
- W32. omawia patofizjologię, objawy kliniczne i powikłania stanów zagrożenia zdrowia i życia noworodka;
- W33. zna standardy i procedury postępowania w stanach zagrożenia życia i zdrowia noworodka;
- W34. omawia zasady pielęgnowania noworodka w stanach zagrożenia życia i zdrowia w zależności od jego dojrzałości i stanu klinicznego.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. konstruować standardy zapobiegania zakażeniom w oddziale neonatologii;
- U2. dyskutować w zespole terapeutycznym o problemach etycznych w opiece nad noworodkiem i wspólnie podejmować ważne decyzje;
- U3. wykonać badanie fizykalne i ocenić stan zdrowia noworodka;
- U4. ocenić stopień dojrzałości noworodka;
- U5. rozpoznać noworodki z grup ryzyka;
- U6. rozpoznać u noworodka objawy zagrożenia życia;
- U7. modyfikować opiekę nad noworodkiem po urodzeniu w zależności od jego stanu zdrowia;
- U8. stosować w praktyce metody i techniki żywienia noworodka;
- U9. promować karmienie naturalne oraz rozwiązywać problemy laktacyjne;
- U10. planować szczepienia ochronne w okresie noworodkowym;
- U11. stosować zasady opieki nad noworodkiem w warunkach szpitalnych i domowych;
- U12. wykonać fototerapię;
- U13. współuczestniczyć w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;
- U14. komunikować się z rodzicami;
- U15. stymulować rozwój psychomotoryczny noworodka;
- U16. edukować rodziców w zakresie opieki nad noworodkiem;
- U17. prowadzić dokumentację medyczną;
- U18. pielęgnować noworodka przedwcześnie urodzonego;
- U19. podejmować działania mające na celu ograniczenie występowania zakażeń w oddziałach wcześniaków;
- U20. obserwować i ocenić stan zdrowia noworodka urodzonego przedwcześnie;
- U21. współuczestniczyć w wykonywaniu badań przesiewowych u wcześniaków;
- U22. pobierać materiał do badań laboratoryjnych;
- U23. współuczestniczyć w żywieniu dojelitowym i pozajelitowym u wcześniaka;
- U24. stosować metody minimalizowania stresu u noworodka przedwcześnie urodzonego;
- U25. monitorować funkcje życiowe noworodka chorego;
- U26. uczestniczyć w farmakoterapii noworodka chorego;

- U27. edukować rodziców w zakresie opieki nad noworodkiem chorym;
- U28. dobierać optymalne metody żywienia noworodka chorego;
- U29. ocenić stan zdrowia noworodka za pomocą aparatury w OITN;
- U30. identyfikować diagnozy pielęgniarskie i planować interwencje pielęgniarskie w opiece nad noworodkiem w zależności od dojrzałości i stanu klinicznego dziecka;
- U31. podejmować działania opiekuńcze nad noworodkiem w zależności od dojrzałości organizmu dziecka i stanu klinicznego;
- U32. realizować opiekę wynikającą z przepisów prawa, standardów postępowania pielęgniarskiego i funkcji zawodowych;
- U33. współdziałać z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie holistycznej, interdyscyplinarnej opieki nad noworodkiem;
- U34. przygotować noworodka w stanie zagrożenia życia do transportu.

W zakresie kompetencji społecznych uczestnik kursu:

- K1. postrzega noworodka w różnym stanie zdrowia jako osobę/podmiot opieki;
- K2. wykorzystuje różne sposoby komunikacji interpersonalnej podczas dyskusji dydaktycznej;
- K3. szanuje godność i autonomię noworodka i jego najbliższych;
- K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;
- K5. przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;
- K6. współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;
- K7. odpowiedzialnie i sumiennie wykonuje powierzone obowiązki;
- K8. ocenia jakość podjętych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz podmiotu opieki;
- K9. dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych;
- K10. udziela rodzicom wsparcia w sytuacji niepomyślnego rokowania i/lub śmierci noworodka;
- K11. udziela wsparcia rodzicom noworodków leczonych w oddziale intensywnej terapii neonatologicznej.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii	Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Organizacja opieki neonatologicznej	5	-	-	5
II	Opieka nad noworodkiem zdrowym	40	Oddział położniczo-noworodkowy	35	75
III	Opieka nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym	10	Oddział patologii noworodka* albo Oddział intensywnej terapii noworodka (OITN)*	35	45
IV	Opieka nad noworodkiem chorym	30	Oddział patologii noworodka*	35	65
V	Opieka nad noworodkiem w stanach zagrożenia życia	30	Oddział intensywnej terapii noworodka (OITN)*	70	100
Razem		115		175	290**

*Zajęcia stażowe będą realizowane w ośrodku o III poziomie referencyjności.

** Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczony na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 20%, **co stanowi nie więcej niż 58 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1 MODUŁ I**

Nazwa modułu	ORGANIZACJA OPIEKI NEONATOLOGICZNEJ
Cel kształcenia	Celem modułu jest zapoznanie pielęgniarki z kierunkami rozwoju pielęgniarstwa neonatologicznego i organizacją opieki nad noworodkiem.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. określa kierunki rozwoju pielęgniarstwa neonatologicznego;</p> <p>W2. rozumie zasady trójstopniowej organizacji opieki perinatalnej;</p> <p>W3. zna cele i założenia programowe towarzystw naukowych działających na rzecz opieki nad noworodkiem;</p> <p>W4. zna zasady zapobiegania zakażeniom w oddziale neonatologii;</p> <p>W5. rozumie założenia opieki hospicyjnej nad noworodkiem;</p> <p>W6. rozumie idee programów: „Szpital Przyjazny Dziecku” i „Bezpieczne Macierzyństwo”.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. konstruować standardy zapobiegania zakażeniom w oddziale neonatologii;</p> <p>U2. dyskutować w zespole terapeutycznym o problemach etycznych w opiece nad noworodkiem i wspólnie podejmować ważne decyzje.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. postrzega noworodka w różnym stanie zdrowia jako osobę/podmiot opieki;</p> <p>K2. wykorzystuje różne sposoby komunikacji interpersonalnej podczas dyskusji dydaktycznej;</p> <p>K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u></p> <p>1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego;</p> <p>2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa</p> <p>2. <u>Położna</u></p> <p>1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego;</p> <p>2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego;</p> <p>3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa</p> <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie neonatologii lub pediatrii</p>
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykłady 5 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 5 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> wykłady – 5 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu 20 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, dyskusja.
Stosowane środki dydaktyczne	Środki audiowizualne: sprzęt audiowizualny, kasety wideo; rzutnik pisma, foliogramy, literatura do lektury.

Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test wiedzy – 20 pytań jednokrotnego wyboru, uzyskanie 14 pozytywnych odpowiedzi z testu (70% poprawnych odpowiedzi). Obecność na wykładach.
Treści modułu kształcenia	<p>1. Rozwój neonatologii i pielęgniarstwa neonatologicznego w Polsce i na świecie (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierunki rozwoju neonatologii i pielęgniarstwa neonatologicznego; 2) trójstopniowy system opieki i organizacja opieki nad noworodkiem w Polsce; 3) Polskie Towarzystwo Neonatologiczne i Polskie Towarzystwo Pielęgniarek i Położnych Neonatologicznych; 4) założenia opieki hospicyjnej nad noworodkiem. <p>2. Zapobieganie zakażeniom w oddziałach neonatologicznych (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) epidemiologia zakażeń w oddziałach neonatologicznych; 2) kryteria rozpoznawania zakażeń; 3) zasady monitorowania i zapobiegania zakażeniom. <p>3. Problemy deontologiczno-etyczne i prawne w pracy pielęgniarki neonatologicznej (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) humanizacja procesu leczenia i pielęgnowania noworodka: <ol style="list-style-type: none"> a) noworodek jako osoba, b) noworodek na granicy możliwości przeżycia i uporczywa terapia, c) eutanazja w okresie noworodkowym, d) noworodek jako dawca organów.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrowolska B.: <i>Problemy etyczne i prawne w opiece nad noworodkiem urodzonym przedwcześnie</i> {w:} Pilewska-Kozak A.B. (red.): <i>Opieka nad wcześniakiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009, 249–259. 2. Lumsden H., Holmes D.: <i>Noworodek i jego rodzina. Praktyka Położnicza</i>. Iwanowicz-Palus G. (red. wyd. polskiego). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 3. Pilewska-Kozak A.: <i>Organizacja oddziału intensywnej opieki neonatologicznej</i>. OPM 2012, 11, 12–16 4. <i>Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce</i>. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015

	Literatura uzupełniająca: 1. Mazurek M., Czyżewska M.: <i>Doktor Inkubator i pięcioraczki Dionne, czyli o publicznych pokazach wcześniaków.</i> Dental Med. Problems 2006, 43 (2), 313–516
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.2 MODUŁ II

Nazwa modułu	OPIEKA NAD NOWORODKIEM ZDROWYM
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do sprawowania opieki nad noworodkiem zdrowym.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W7. omawia metody oceny stopnia dojrzałości noworodka;</p> <p>W8. omawia badania przesiewowe wykonywane u noworodków;</p> <p>W9. przedstawia normy podstawowych badań laboratoryjnych u noworodka;</p> <p>W10. charakteryzuje sposoby monitorowania stanu zdrowia noworodka przy pomocy aparatury stosowanej w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>W11. charakteryzuje przyczyny zaburzeń w fizycznym i psychicznym rozwoju dziecka w okresie prenatalnym;</p> <p>W12. wymienia znaczenie i metody diagnostyki prenatalnej oraz omówi zakres współuczestniczenia pielęgniarki w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>W13. omawia metody żywienia noworodka;</p> <p>W14. omawia zasady opieki nad noworodkiem w warunkach szpitalnych;</p> <p>W15. omawia zasady opieki nad noworodkiem w warunkach domowych;</p> <p>W16. omawia zabiegi wykonywane w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>W17. charakteryzuje metody komunikacji z noworodkiem i rodzicami,</p> <p>W18. wymienia metody stymulujące rozwój psychomotoryczny noworodka.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U3. wykonać badanie fizykalne i ocenić stan zdrowia noworodka;</p> <p>U4. ocenić stopień dojrzałości noworodka;</p> <p>U5. rozpoznać noworodki z grup ryzyka;</p> <p>U6. rozpoznać u noworodka objawy zagrożenia życia;</p> <p>U7. modyfikować opiekę nad noworodkiem po urodzeniu w zależności od jego stanu zdrowia;</p> <p>U8. stosować w praktyce metody i techniki żywienia noworodka;</p> <p>U9. promować karmienie naturalne oraz rozwiązywać problemy laktacyjne;</p> <p>U10. planować szczepienia ochronne w okresie noworodkowym;</p>

	<p>U11. stosować zasady opieki nad noworodkiem w warunkach szpitalnych i domowych;</p> <p>U12. wykonać fototerapię;</p> <p>U13. współuczestniczyć w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>U14. komunikować się z rodzicami;</p> <p>U15. stymulować rozwój psychomotoryczny noworodka;</p> <p>U16. edukować rodziców w zakresie opieki nad noworodkiem;</p> <p>U17. prowadzić dokumentację medyczną;</p> <p>U22. pobierać materiał do badań laboratoryjnych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. szanuje godność i autonomię noworodka i jego najbliższych;</p> <p>K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p> <p>K5. przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;</p> <p>K6. współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;</p> <p>K7. odpowiedzialnie i sumiennie wykonuje powierzone obowiązki;</p> <p>K8. ocenia jakość podjętych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz podmiotu opieki;</p> <p>K9. dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie*</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa <p>2. <u>Położna</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>neonatologicznego, położniczego;</p> <p>2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego;</p> <p>3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa</p> <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie neonatologii lub pediatrii</p> <p>*Ponadto osoba realizująca treści dotyczące oceny stanu noworodka posiada ukończony kurs w zakresie skali Brazeltona.</p>
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykłady – 20 godz.</p> <p>Ćwiczenia – 20 godz.</p> <p>Staż – 35 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 75 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 20 godz. • ćwiczenia – 20 godz. • staż – 35 godz. <p>Praca własna uczestnika szkolenia: 35 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 20 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia moduł – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 110 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny, seminarium, dyskusja dydaktyczna, pogadanka, metoda przypadku, metoda sytuacyjna, wyjaśnianie, omawianie, instruktaż, pokaz, algorytm, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, zajęcia praktyczne.

Stosowane środki dydaktyczne	Środki audiowizualne: sprzęt audiowizualny, kasety wideo; rzutnik pisma, foliogramy, sprzęt diagnostyczny: stetoskop, otoskop, rinoskop, młoteczek neurologiczny, kamerton, ciśnieniomierz, nagrania dźwiękowe zjawisk osłuchowych serca i płuc, atlasy anatomiczne, plansze, modele narządów i układów, literatura.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>Test wiedzy – 30 pytań jednokrotnego wyboru, uzyskanie 21 pozytywnych odpowiedzi z testu (70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>Opracowanie standardu opieki nad noworodkiem zdrowym.</p> <p>Kryterium zaliczenia stażu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca indywidualna uczestnika kursu, dyskusja dydaktyczna, zaliczenie wykazu świadczeń; • samoocena – rzeczywisty obraz samego siebie (zdolność do samooceny, znajomość swoich mocnych i słabych stron, odpowiedzialność za uczenie się i własny rozwój). <p>Obecność i aktywność na wykładach i ćwiczeniach.</p>
Treści modułu kształcenia	<p>1. Specyfika organizmu noworodka (4 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) fizjologia noworodka: <ol style="list-style-type: none"> a) wewnątrzmaciczny rozwój płodu, b) poród dziecka zdrowego; 2) mechanizmy adaptacyjne: <ol style="list-style-type: none"> a) adaptacja układu oddechowego, b) adaptacja układu krążenia, c) adaptacja ośrodkowego układu nerwowego, d) adaptacja układu pokarmowego, e) adaptacja układu wydalniczego, f) adaptacja układu krwiotwórczego, g) adaptacja układu hormonalnego, h) adaptacja metaboliczna; 3) odporność: <ol style="list-style-type: none"> a) charakterystyka układu odpornościowego u noworodka, b) adaptacja układu odpornościowego; 4) termoregulacja:

	<ul style="list-style-type: none"> a) utrzymanie stałej ciepłoty ciała, b) temperatura neutralna, c) hipotermia i hipertermia, d) drogi utraty ciepła przez noworodka, e) konsekwencje zaburzeń gospodarki cieplnej, f) ochrona skóry noworodka i zasady termoregulacji; <p>5) gospodarka wodno-elektrolitowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mechanizmy regulacji homeostazy wodno-elektrolitowej, b) niewidzialna utrata wody i inne straty, c) zapotrzebowanie na kalorie, d) zaburzenia gospodarki sodem i potasem, e) gospodarka wapniowo-fosforowa, f) zasady leczenia zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej, g) regulacja ciśnienia krwi, h) regulacja objętości krwi krążącej, i) obliczanie dobowego zapotrzebowania na płyny i skład podawanych płynów, j) techniki infuzji, k) powikłania leczenia płynami; <p>6) interakcja matka–dziecko.</p> <p>2. Badanie fizykalne i ocena stanu zdrowia noworodka (4 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) auksologia; 2) normy rozwojowe; 3) antropometria; 4) wybrane metody kontroli rozwoju; 5) badanie podmiotowe: wywiad matczyny, ocena stanu ogólnego po urodzeniu, ocena wieku płodowego; 6) badanie wstępne: <ul style="list-style-type: none"> a) ocena objawów bezpośrednio zagrażających życiu noworodka, b) ocena zdolności adaptacyjnych do środowiska pozamacicznego, c) badanie płynu owodniowego,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> d) badanie pępowiny i łożyska, e) skala Apgar; 7) szczegółowe badanie noworodka<ul style="list-style-type: none"> a) skóra, b) głowa, c) oczy, d) małżowiny uszne, e) nos, f) jama ustna, g) szyja, h) klatka piersiowa (obwód, brodawki sutkowe), i) płuca, j) serce, k) jama brzuszna, l) narządy moczowo-płciowe, m) układ kostno-stawowy, n) układ nerwowy. 3. Ocena dojrzałości noworodka (1 godz.)<ul style="list-style-type: none"> 1) Skala Dubowitz; 2) Skala Ballard. 4. Rozpoznawanie noworodków z grup ryzyka (1 godz.)<ul style="list-style-type: none"> 1) przewidywanie wystąpienia stanu zagrożenia noworodka; 2) wyposażenie kącika noworodka na sali porodowej; 3) ocena parametrów życiowych po porodzie. 5. Testy przesiewowe u noworodków (2 godz.)<ul style="list-style-type: none"> 1) testy w kierunku fenylketonurii, hipotyreozy, mukowiscydozy; 2) badania w kierunku dysplazji stawu biodrowego; 3) badanie słuchu; 4) badania okulistyczne;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> 5) pomiar masy ciała, długości ciała, obwodu głowy i klatki piersiowej; 6) ocena drożności przełyku; 7) ocena drożności odbytu; 8) ocena obecności jąder w mosznie u chłopców; 9) inne badania przesiewowe. <p>6. Badania diagnostyczne noworodka oraz interpretacja wyników (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) normy układu krwiotwórczego; 2) normy badań biochemicznych; 3) badania krwi; 4) badania moczu; 5) badanie kału; 6) badanie potu, 7) badania bioptyczne; 8) badania mikrobiologiczne; 9) diagnostyka obrazowa; 10) endoskopia; 11) badania czynnościowe narządów; 12) badania genetyczne; 13) ocena parametrów życiowych i ich normy. <p>7. Monitorowanie stanu zdrowia dziecka przy pomocy aparatury stosowanej w oddziałach neonatologicznych (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) analizator tlenowy; 2) oksymetr pulsacyjny; 3) monitorowanie pracy serca (EKG); 4) monitorowanie ciepłoty ciała; 5) monitorowanie oddechu. <p>8. Wpływ przebiegu okresu prenatalnego na rozwój i zdrowie noworodka (6 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) wybrane zagadnienia z psychologii prenatalnej:<ul style="list-style-type: none"> a) psychologiczny, społeczny i biologiczny aspekt rodzicielstwa,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> b) odchylenia od normy w macierzyństwie, c) problemy emocjonalne związane z ciążą, d) problemy emocjonalne związane z porodem, e) zaburzenia w fizycznym i psychicznym rozwoju dziecka w okresie prenatalnym, f) higiena zdrowia psychicznego; <p>2) higiena okresu przedkoncepcyjnego i ciąży:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) planowanie rodziny: b) czynniki wpływające na rozwój płodu: <ul style="list-style-type: none"> – czynniki genetyczne, – czynniki środowiskowe, c) wzrost i rozwój płodu oraz sposoby jego oceny, d) gonadotropina kosmówkowa, e) ultrasonografia, f) USG dopplerowskie, g) kardiokografia, h) badanie krwi włośniczkowej płodu, i) ruchy płodu, j) poradnictwo prenatalne, k) dolegliwości związane z ciążą oraz sposoby ich zwalczania, l) badania diagnostyczne w czasie ciąży, m) szczepienia ochronne w czasie ciąży, n) aktywność fizyczna w czasie ciąży, o) odżywianie w czasie ciąży, p) stres w czasie ciąży, q) edukacja na temat zmian fizjologicznych i psychologicznych w czasie ciąży; <p>3) wybrane choroby matki:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cukrzyca, b) nadciśnienie tętnicze; c) nadciśnienie indukowane ciążą,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> d) cukrzyca ciężarnych (GDM), e) cholestaza, f) konflikt serologiczny w układzie grupowym Rh, g) patologie łożyskowe, h) poród przedwczesny; <p>4) zewnętrzne czynniki teratogenne:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) promieniowanie jonizujące, b) promieniowanie ultrafioletowe, c) leki, d) używki, e) środki chemiczne, f) żywność, g) czynniki zakaźne; <p>5) wybrane zagadnienia z psychologii perinatalnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) znaczenie wczesnego kontaktu matki z dzieckiem po porodzie, b) zalety porodów rodzinnych. <p>9. Problematyka związana z karmieniem naturalnym (3 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) znaczenie rozpoczęcia wczesnego karmienia naturalnego noworodka; 2) dziesięć kroków skutecznego karmienia piersią; 3) fizjologia laktacji i skład mleka kobiecego; 4) korzyści dla dziecka i matki wynikające z karmienia piersią; 5) wybór czasu pierwszego karmienia; 6) technika karmienia; 7) czas trwania i częstość karmienia; 8) uzupełnianie płynów u dzieci i matek; 9) dieta karmiącej matki; 10) problemy związane z karmieniem piersią (uszkodzenie brodawki sutkowej, zastój mleka, wciąganie brodawki sutkowej, stan zapalny piersi, pleśniawki jamy ustnej u dzieci), 11) choroby zakaźne matki a karmienie piersią;
--	---

	<p>12) leki a karmienie piersią; 13) metody odciągania i przechowywania pokarmu.</p> <p>10. Problematyka związana z karmieniem sztucznym (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Dyrektywy UE; 2) podział mleka modyfikowanego oraz jego skład; 3) schemat żywienia mlekiem modyfikowanym, wytyczne ESPEGAN. <p>11. Opieka nad noworodkiem po porodzie w szpitalu i po wypisie do domu (4 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opieka nad noworodkiem zdrowym:<ol style="list-style-type: none"> a) organizacja oddziałów położniczo-noworodkowych (system klasyczny, system rooming-in), organizacja porodów w domu; 2) postępowanie z noworodkiem na sali porodowej:<ol style="list-style-type: none"> a) zabezpieczenie pępowiny, b) ocena stanu noworodka (skala Apgar), c) oznakowanie noworodka po urodzeniu, d) pomiary ciała, e) zabieg Credego, f) umacnianie więzi między matką a dzieckiem; 3) pielęgnacja w pierwszych godzinach życia; 4) dokumentacja pierwszego badania lekarskiego; 5) kąpiel noworodka; 6) pielęgnacja pępowiny; 7) szczepienia ochronne u noworodka:<ol style="list-style-type: none"> a) podział preparatów szczepionkowych, b) czynniki wpływające na efektywność szczepienia, c) wskazania i przeciwwskazania do szczepień, d) zasady realizacji szczepień, e) odczyny poszczepienne; 8) edukacja rodziców odnośnie do opieki nad noworodkiem w warunkach domowych<ol style="list-style-type: none"> a) wyjaśnienie istoty nagłej śmierci łóżeczkowej i zasad profilaktyki w tym kierunku,
--	---

	<p>b) nauczenie matki prawidłowej techniki karmienia dziecka piersią (zapoznanie z zasadami prawidłowego przystawiania do piersi, dokonanie oceny efektywności karmienia piersią, nauka postępowania w przypadku zalegania pokarmu.</p> <p>12. Wybrane zabiegi wykonywane w oddziałach neonatologicznych (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pobieranie krwi arterializowanej z nakłucia pięty; 2) pobieranie krwi do badań z tętnicy promieniowej i z innych tętnic; 3) zakładanie wlewów kroplowych (dostęp żylny z użyciem kaniuli, infuzja do żył czaszkowych z zastosowaniem igły motylkowej); 4) tlenoterapia, 5) pobieranie moczu do badań; 6) pobieranie smółki do badań; 7) pobieranie wymazów. <p>13. Wspieranie dziecka w rozwoju (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) komunikacja i kontakt z dzieckiem i rodzicami (metody komunikacji, podnoszenie umiejętności komunikowania się, oczekiwania rodziców, obiektywność obserwacji, postawy sprzyjające komunikacji); 2) znaczenie dotyku; 3) system „rooming-in”; 4) metoda kangura. <p>14. Stres i ból noworodka (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) noworodkowa percepcja bólu; 2) ocena bólu u noworodków; 3) nefarmakologiczne sposoby łagodzenia bólu u noworodka.
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałanda A. (red.): <i>Opieka nad noworodkiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 2. Bień A. (red.): <i>Opieka nad kobietą ciężarną</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 3. Lumsden H., Holmes D. (red.): <i>Noworodek i jego rodzina. Praktyka położnicza</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012 4. Salamończyk M., Łozińska-Czerniak A., Dmoch-Gajzlerska E.: <i>Neonatologia. Praktyczne umiejętności w opiece nad noworodkiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014

	<p>5. <i>Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce</i>. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015</p> <p>6. Szczapa J. (red.): <i>Podstawy neonatologii</i>. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2008</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. Dudenhausen J.W., Pschyrembel W.: <i>Położnictwo praktyczne i operacje położnicze</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2000</p> <p>2. Łepecka-Klusek C. (red.): <i>Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010</p> <p>3. Rutter C.: <i>Badanie noworodka po urodzeniu</i> [w:] Chapman V., Charles C. (red.): <i>Prowadzenie porodu</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Liczebność grupy – 5 osób.</p> <p>Czas trwania zajęć praktycznych (staż) – 35 godz. zajęć praktycznych w Oddziale położniczo-noworodkowym (5 dni x 7 godz.)</p>

5.3 MODUŁ III

Nazwa modułu	OPIEKA NAD NOWORODKIEM PRZEDWCZEŚNIE URODZONYM
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do udzielania świadczeń specjalistycznych w zakresie opieki nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W19. charakteryzuje rozwiązania organizacyjne w oddziale dla wcześniaków;</p> <p>W20. omawia najważniejsze przyczyny wcześniactwa;</p> <p>W21. charakteryzuje główne założenia programowe ograniczenia umieralności okołoporodowej noworodków przedwcześnie urodzonych;</p> <p>W22. analizuje problemy pielęgnacyjne u noworodka przedwcześnie urodzonego wynikające z niedojrzałości oraz odrębności anatomiczno-fizjologicznych;</p> <p>W23. przedstawia plan opieki nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym;</p> <p>W24. wyjaśnia znaczenie wczesnej stymulacji rozwoju noworodka przedwcześnie urodzonego;</p> <p>W25. omawia znaczenie dotyku dla rozwoju wcześniaka.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U13. współuczestniczyć w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>U17. prowadzić dokumentację medyczną;</p> <p>U18. pielęgnować noworodka przedwcześnie urodzonego;</p> <p>U19. podejmować działania mające na celu ograniczenie występowania zakażeń w oddziałach wcześniaków;</p> <p>U20. obserwować i ocenić stan zdrowia noworodka urodzonego przedwcześnie;</p> <p>U21. współuczestniczyć w wykonywaniu badań przesiewowych u wcześniaków;</p> <p>U22. pobierać materiał do badań laboratoryjnych;</p> <p>U23. współuczestniczyć w żywieniu dojelitowym i pozajelitowym u wcześniaka;</p> <p>U24. stosować metody minimalizowania stresu u noworodka przedwcześnie urodzonego.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. szanuje godność i autonomię noworodka i jego najbliższych;</p> <p>K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K5. przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;</p> <p>K6. współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;</p> <p>K7. odpowiedzialnie i sumiennie wykonuje powierzone obowiązki;</p> <p>K8. ocenia jakość podjętych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz podmiotu opieki;</p> <p>K9. dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie*</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <p>1. <u>Pielęgniarka</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa <p>2. <u>Położna</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa <p>oraz</p> <p>3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie neonatologii lub pediatrii</p> <p>*Ponadto magister fizjoterapii z przynajmniej 3-letnim doświadczeniem zawodowym w zakresie wczesnej stymulacji rozwojowej noworodków.</p>
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć</p>	<p>Wykłady – 5 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Ćwiczenia – 5 godz. Staż – 35 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 45 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 5 godz. • ćwiczenia – 5 godz. • staż – 35 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 20 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 10 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 10 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 65 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny, seminarium, dyskusja dydaktyczna, pogadanka, metoda przypadku, metoda sytuacyjna, wyjaśnianie, omawianie, instruktaż, pokaz, algorytm, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, zajęcia praktyczne.
Stosowane środki dydaktyczne	Środki audiowizualne: sprzęt audiowizualny – filmy dydaktyczne (różne nośniki: kasety, płyty, przenośne nośniki pamięci USB); video, DVD, tablice (plansze) dydaktyczne, wzory dokumentacji, rzutnik pisma, foliogramy, tablica, kreda, modele dydaktyczne, sprzęt diagnostyczny: pulsoksymetr, kardiomonitor z osprzętem, inkubatory, fantom noworodka, literatura do lektury.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>Test wiedzy – 30 pytań jednokrotnego wyboru, uzyskanie 21 pozytywnych odpowiedzi z testu (70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>Opracowanie standardu opieki nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym.</p> <p>Kryteria zaliczenia stażu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdzian praktycznych umiejętności w czasie stażu; • samoocena – rzeczywisty obraz samego siebie (zdolność do samooceny, znajomość swoich mocnych i słabych stron, odpowiedzialność za uczenie się i własny rozwój). <p>Obecność i aktywność na wykładach i ćwiczeniach.</p>

Treści modułu kształcenia	<p>1. Przyczyny porodów przedwczesnych i podstawowe problemy pielęgnacyjne wynikające z wcześniactwa (4 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przyczyny wcześniactwa; 2) programy zapobiegania porodom przedwczesnym; 3) zadania pielęgniarki w opiece nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym z problemami wynikającymi z niedojrzałości ze strony podstawowych układów, funkcji <ol style="list-style-type: none"> a) układu sercowo-naczyniowego, b) układu nerwowego, c) układu moczowego, d) układu pokarmowego, e) układu odpornościowego, f) skóry, g) termoregulacji, h) gospodarki wodno-elektrolitowej. <p>2. Główne założenia stymulacji i wspierania rozwoju noworodka przedwcześnie urodzonego (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady wspierania rozwoju wcześniaka; 2) stymulacja dotykowa i somatyczna; 3) zasady minimalizowania stresu u wcześniaka; 4) współuczestniczenie rodziców w opiece rozwojowej wcześniaka; 5) współuczestniczenie w rehabilitacji wcześniaka. <p>3. Opieka nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady stosowania żywienia pozajelitowego u noworodka przedwcześnie urodzonego; 2) zasady żywienia jelitowego wcześniaka; 3) udział pielęgniarki w żywieniu noworodka przedwcześnie urodzonego; 4) pielęgnowanie skóry i błon śluzowych; 5) utrzymanie komfortu cieplnego; 6) zasady pobierania materiału biologicznego u wcześniaka do podstawowych badań biochemicznych i bakteriologicznych.
---------------------------	--

<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałanda A. (red.): <i>Opieka nad noworodkiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 2. Lumsden H., Holmes D.: <i>Noworodek i jego rodzina. Praktyka Położnicza</i>. Iwanowicz-Palus G. (red. wyd. polskiego). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 3. Pilewska-Kozak A.B. (red.): <i>Opieka nad wcześniakiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 4. Salamończyk M., Łozińska-Czerniak A., Dmoch-Gajzlerska E.: <i>Neonatologia. Praktyczne umiejętności w opiece nad noworodkiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014 5. <i>Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce</i>. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015 6. Szczapa J. (red.): <i>Podstawy neonatologii</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. UNICEF. Stan dzieci na świecie 2011. Nowy Jork: United Nations Children's Fund, 2011
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Liczebność grupy – 5 osób. Czas trwania zajęć praktycznych (staż) – 35 godz. zajęć praktycznych w Oddziale patologii noworodka albo w Oddziale intensywnej terapii noworodka (5 dni x 7 godz.).</p>

5.4 MODUŁ IV

Nazwa modułu	OPIEKA NAD NOWORODKIEM CHORYM
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do sprawowania opieki nad noworodkiem z małą masą urodzeniową, urazem okołoporodowym, wadą wrodzoną i innymi schorzeniami.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W26. przedstawia problemy pielęgnacyjne i omawia szczegółowe postępowanie w stanach patologicznych z uwzględnieniem noworodków z niedotlenieniem okołoporodowym, urazem okołoporodowym, wadą wrodzoną i wewnątrzmacicznym zahamowaniem wzrostu;</p> <p>W27. omawia zasady pielęgnowania noworodków matek z wybranymi chorobami przewlekłymi (cukrzyca, padaczka, choroby tarczycy), infekcyjnymi (WZW, zakażonych HIV) oraz uzależnionych;</p> <p>W28. omawia zasady i metody żywienia noworodka chorego;</p> <p>W29. omawia zasady przygotowania noworodka chorego do badań diagnostycznych;</p> <p>W30. omawia zasady przygotowania programu edukacji dla rodziców w zakresie opieki nad chorym noworodkiem.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U13. współuczestniczyć w wykonywaniu badań i zabiegów stosowanych w oddziałach neonatologicznych;</p> <p>U17. prowadzić dokumentację medyczną;</p> <p>U25. monitorować funkcje życiowe noworodka chorego;</p> <p>U26. uczestniczyć w farmakoterapii noworodka chorego;</p> <p>U27. edukować rodziców w zakresie opieki nad noworodkiem chorym;</p> <p>U28. dobierać optymalne metody żywienia noworodka chorego.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. szanuje godność i autonomię noworodka i jego najbliższych;</p> <p>K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p> <p>K5. przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;</p> <p>K6. współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;</p> <p>K7. odpowiedzialnie i sumiennie wykonuje powierzone obowiązki;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K8. ocenia jakość podjętych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz podmiotu opieki;</p> <p>K9. dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych;</p> <p>K10. udziela rodzicom wsparcia w sytuacji niepomyślnego rokowania i/lub śmierci noworodka.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielęgniarka</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa 2. <u>Położna</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa <p>oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie neonatologii lub pediatrii
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykłady – 15 godz. Ćwiczenia – 15 godz. Staż – 35 godz.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 65 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 15 godz. • ćwiczenia – 15 godz. • staż – 35 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 35 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 20 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 15 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 100 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny/problemowy, seminarium, dyskusja dydaktyczna, pogadanka, metoda przypadku, wyjaśnianie, omawianie, instruktaż, pokaz-praca w grupach, algorytm, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, np. na fantomach, zajęcia praktyczne.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Środki audiowizualne: sprzęt audiowizualny – filmy dydaktyczne (różne nośniki: kasety, płyty, przenośne nośniki pamięci USB); wideo, DVD, tablice (plansze) dydaktyczne, wzory dokumentacji, rzutnik pisma, foliogramy, tablica, kreda, modele dydaktyczne, sprzęt diagnostyczny: pulsoksymetr, kardiomonitor z osprzętem, sprzęt do prowadzenia wsparcia oddechowego lub wentylacji zastępczej, lampy do fototerapii, inkubatory, fantom noworodka, literatura do lektury.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu</p>	<p>Test wiedzy – 30 pytań jednokrotnego wyboru, uzyskanie 21 pozytywnych odpowiedzi z testu (70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>Opracowanie standardu opieki nad noworodkiem chorym.</p> <p>Kryteria zaliczenia stażu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdzian praktycznych umiejętności w czasie stażu; • samoocena – rzeczywisty obraz samego siebie (zdolność do samooceny, znajomość swoich mocnych i słabych stron, odpowiedzialność za uczenie się i własny rozwój). <p>Obecność i aktywność na wykładach i ćwiczeniach.</p>

Treści modułu kształcenia	<p>1. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami w zakresie układu oddechowego (4 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określanie dzieci z grupy ryzyka i najczęstszych przyczyny zaburzeń oddychania w okresie okołoporodowym – postępowanie terapeutyczno-pielęgnacyjne przy określonych patologiiach: <ol style="list-style-type: none"> a) Zespół Zaburzeń Oddychania – RDS, b) przemijający szybki oddech noworodka – TTN, c) zespół aspiracji smółki MAS, d) infekcja wrodzona – zmiany zapalne płuc, e) bezdechy, f) zachłyśnięcie; 2) wady wrodzone (hipoplazja płuc, przepuklina przeponowa, wady serca); 3) objawy niewydolności oddechowej noworodka, zarówno ze strony układu oddechowego, jak i sercowo-naczyniowe oraz neurologiczne, konieczne do identyfikowania noworodka z zaburzeniami oddychania; 4) realizacja czynności diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka z zaburzeniami oddychania: <ol style="list-style-type: none"> a) zasady monitorowania, metody diagnostyczne, określające charakter i głębokość zaburzeń oddychania, w tym metody obrazowe, b) prowadzenie monitorowania i przygotowanie pacjenta do badań diagnostycznych zaburzeń oddychania; c) ocena równowagi kwasowo-zasadowej, d) nieinwazyjne metody oceny prężności tlenu (O₂) i dwutlenku węgla (CO₂), e) zakresy norm oraz odrębności i sposób nadzoru w zakresie monitorowania noworodków leczonych tlenem, f) edukacja rodziców w zakresie zapobiegania zachłyśnięciu oraz rozpoznawania zaburzeń oddychania u noworodka. <p>2. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami w zakresie układu krążenia (sercowo-naczyniowego) (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przyczyny sinicy i sposoby różnicowania kardiologicznych oraz pozakardiologicznych przyczyn sinicy u noworodków; 2) diagnostyka zaburzeń układu krążenia i wrodzonych wad serca <ol style="list-style-type: none"> a) zaburzenia układu krążenia w okresie noworodkowym – objawy, b) różnicowanie wrodzonych wad serca (wws),
---------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> c) podstawowe metody diagnostyczne stosowane w diagnostyce układu krążenia (badania radiologiczne klatki piersiowej, elektrokardiograficzne, echo serca), d) prowadzenie monitorowania, przygotowanie pacjenta oraz sprzętu do badań diagnostycznych zaburzeń układu sercowo-naczyniowego; <p>3) podstawowe metody leczenia krążeniowego u noworodka:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) noworodek wymagający podaży amin katecholowych – drogi podania i nadzór, b) zasady przygotowania i podaży Prostinu (Prostaglandyna E1), u noworodka z wrodzoną prawozalną wadą serca, c) podstawowe objawy uboczne leków krążeniowych i Prostinu; <p>4) udział pielęgniarki w czynnościach diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka z problemami układu krążenia/sercowo-naczyniowego.</p> <p>3. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami w zakresie układu nerwowego (3 godz.)</p> <p>1) dzieci z grupy ryzyka, u których istnieje możliwość wystąpienia zaburzeń ze strony OUN:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) encefalopatii niedokrwienno-niedotlenieniowej, b) krwawień dokomorowych i śródczaszkowych, c) leukomalacji okołokomorowej, d) wrodzonych wad OUN (wodogłowie, rozszczep kręgosłupa z przepukliną oponowo-rdzeniową, inne wady mózgowia); <p>2) udział pielęgniarki w badaniu neurologicznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ocena napięcia mięśniowego, stanu zachowania, reakcji ruchowych, b) różnicowanie drżeń i drgawek u noworodka, rozpoznawanie ekwiwalentów drgawek u noworodka, c) rodzaje skal stosowanych w badaniach neurologicznych; <p>3) udział pielęgniarki w diagnostyce OUN:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) badanie ultrasonograficzne (USG), b) ocena w skalach neurologicznych, c) przygotowanie dziecka i sprzętu do badań diagnostycznych oraz dodatkowych badań obrazowych OUN (m.in. monitorowania podstawowych funkcji życiowych, wykonania punkcji lędźwiowej); <p>4) udział pielęgniarki w czynnościach diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka z problemami neurologicznymi;</p>
--	--

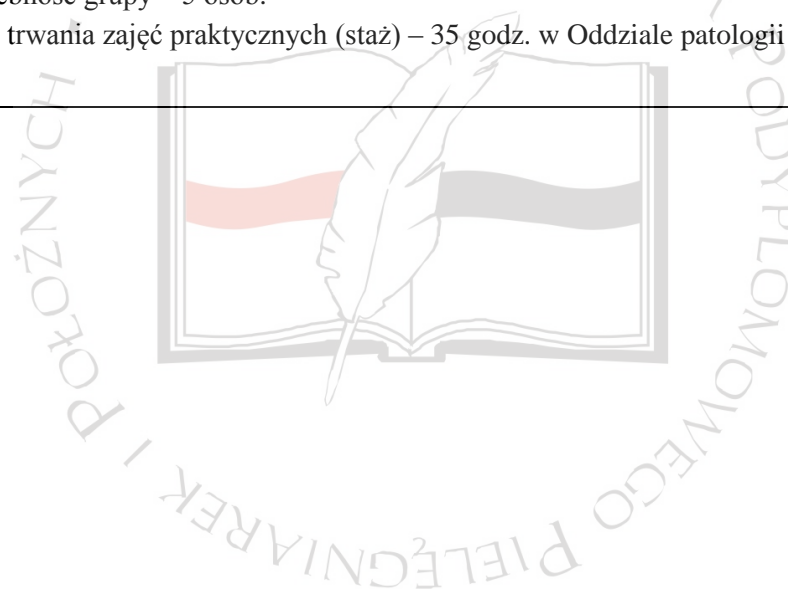
	<p>5) kwalifikacja i przygotowanie pacjenta do zastosowania hipotermii (coolingu).</p> <p>4. Pielęgnowanie noworodka z problemami hematologicznymi (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) niedokrwistość w okresie noworodkowym; 2) zespoły hemolityczne; 3) żółtaczkę patologiczną: <ol style="list-style-type: none"> a) sposób oceny nasilenia żółtaczki u noworodka, b) określanie poziomu bilirubiny kwalifikujących noworodka do leczenia, c) rola pielęgniarki w trakcie prowadzenia fototerapii i w zabiegu transfuzji wymiennej; 4) policytomia noworodka; 5) choroba krwotoczna noworodka <ol style="list-style-type: none"> a) postępowanie w okresie okołoporodowym, b) objawy, c) zalecenia po wypisie ze szpitala; 6) krwawienia i zaburzenia krzepnięcia – DIC – zespół wykrzepiania wewnątrznaczyniowego: <ol style="list-style-type: none"> a) objawy związane z zaburzeniami hemostazy, b) podstawowe i szczegółowe badania laboratoryjne; 7) realizacja czynności diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka z problemami hematologicznymi. <p>5. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami metabolicznymi i endokrynologicznymi (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaburzenia przemiany węglowodanowej okresu noworodkowego; 2) zaburzenia gospodarki wapniowo-fosforanowej; 3) zaburzenia jonowe jako przyczyna drgawek u noworodka; 4) hiper- i hipotyreoza w okresie noworodkowym; 5) wrodzone zaburzenia metaboliczne; 6) udział pielęgniarki w czynnościach diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka z zaburzeniami metabolicznymi i endokrynologicznymi. <p>6. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami w zakresie układu pokarmowego (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego charakterystyczne dla okresu noworodkowego; 2) patologie stanowiące zagrożenie życia i objawy;
--	--

	<p>3) wrodzone wady przewodu pokarmowego oraz wady związane z zaburzeniami przyjmowania pokarmu i pasażu jelitowego;</p> <p>4) badania laboratoryjne;</p> <p>5) planowanie, realizowanie i ocena procesu pielęgnowania dziecka z zaburzeniami przewodu pokarmowego.</p> <p>7. Pielęgnowanie noworodka z zaburzeniami w zakresie układu kostnego, mięśniowego i skóry (2 godz.)</p> <p>1) postępowanie pielęgnacyjne przy zmianach dotyczących powłok skóry u noworodka:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) problemy skórne wymagające prawidłowego postępowania pielęgnacyjnego, b) zmiany skórne towarzyszące określonym problemom patologicznym, c) wrodzone zmiany naczyniowe i barwnikowe, <p>2) specyfika pielęgnacji noworodka z wadami wrodzonymi powłok brzucha (wytrzewienie, przepuklina sznura pępowinowego) przed i po leczeniu operacyjnym;</p> <p>3) wady wrodzone części twarzowej czaszki;</p> <p>4) nieprawidłowa budowa lub ustawienia kończyn wynikające z ciasnoty wewnątrzmacicznej i wad wrodzonych;</p> <p>5) planowanie, realizowanie i ocena procesu pielęgnowania</p> <p>8. Pielęgnowanie noworodka z chorobą infekcyjną (3 godz.)</p> <p>1) odporność noworodka i patogeneza zakażeń okresu noworodkowego, transmisja matczyno- płodowa zakażenia;</p> <p>2) drogi zakażenia;</p> <p>3) objawy;</p> <p>4) profilaktyka zakażeń w okresie okołoporodowym;</p> <p>5) zakażenia okresu noworodkowego:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) etiologia, b) objawy wczesne i późne u noworodka, c) postępowanie, d) monitorowanie przebiegu zakażenia i funkcji życiowych, e) postaci kliniczne zakażeń u noworodka, f) zasady stosowania antybiotyków w leczeniu infekcji u noworodków, g) zasady izolowania noworodków i matek, h) udział pielęgniarki w czynnościach diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka w chorobach infekcyjnych.
--	--

	<p>9. Pielęgnowanie noworodka z urazem okołoporodowym (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) skóry i tkanki podskórnej:<ol style="list-style-type: none"> a) przedgłowie oraz krwiak nad- i podokostnowy czaszki, b) martwica tkanki podskórnej, c) nacięcie skóry i otarcia; 2) układu kostnego:<ol style="list-style-type: none"> a) złamanie obojczyka, b) wgłobienie kości czaszki i złamania,. c) złamania kości długich; 3) układu nerwowego: m.in. porażenie splotu barkowego; 4) oka:<ol style="list-style-type: none"> a) krwiak podspojówkowy i krwawienia do siatkówki; 5) narządów jamy brzusznej. <p>10. Przystawianie dziecka do piersi w sytuacjach utrudniających karmienie ze strony noworodka (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozszczep wargi, podniebienia; 2) cofnięcie żuchwy; 3) zaburzenia koordynacji oddychania, ssania i połykania. <p>11. Zadania pielęgniarki w procesie rehabilitacji noworodka z wadą wrodzoną/urazem okołoporodowym (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sposoby terapeutycznego układania i noszenia noworodka; 2) przygotowanie rodziców do wspomagania procesu rehabilitacji noworodka w warunkach domowych. <p>12. Edukacja rodziców w zakresie opieki nad dzieckiem z wadą wrodzoną/urazem okołoporodowym (1 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przygotowanie rodziców do opieki w warunkach domowych; 2) przekazanie rodzicom niezbędnych kontaktów do specjalistów, fundacji, grup wsparcia oraz opieki hospicyjnej. <p>13. Wewnątrzmaciczne zahamowanie rozwoju (IUGR) (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) definicja pojęcia IUGR; 2) patofizjologia; 3) klasyfikacja (symetryczne/asymetryczne),
--	---

	<p>4) monitorowanie wymiarów noworodka; 5) pourodzeniowe określenie wieku ciążowego; 6) postępowanie z noworodkiem z IUGR</p> <p>14. Pielęgnowanie noworodka matki zakażonej wirusowym zapaleniem wątroby (1 godz.)</p> <p>1) postępowanie z noworodkiem po porodzie matki zakażonej HCV; 2) karmienie noworodka matki zakażonej HCV; 3) szczepienia dziecka matki zakażonej HCV.</p> <p>15. Pielęgnowanie noworodka matki zakażonej wirusem HIV (1 godz.)</p> <p>1) postępowanie z noworodkiem matki zakażonej wirusem HIV; 2) szczepienia dzieci matek zakażonych HIV.</p> <p>16. Pielęgnowanie noworodka matki uzależnionej od alkoholu, narkotyków, tytoniu (1 godz.)</p> <p>1) wpływ nikotyny, alkoholu i narkotyków na noworodka; 2) objawy głodu narkotycznego u noworodka; 3) udział pielęgniarki w czynnościach diagnostycznych i profilaktyczno-leczniczych podejmowanych w stosunku do noworodka matki uzależnionej.</p>
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałanda A. (red.): <i>Opieka nad noworodkiem</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 2. Cantor R.M., Sadowitz P.D.: <i>Stany naglące u noworodka</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 3. Jaroszewska-Świątek B., Szwałkiewicz-Warowicka E.: <i>Wybrane patologie okresu noworodkowego</i> [w:] Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): <i>Pediatrics i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia</i>. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014 4. Młynarska K.: <i>Wybrane diagnozy i interwencje pielęgniarstwa w patologii okresu noworodkowego</i> [w:] Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): <i>Pediatrics i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia</i>. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014 5. Lumsden H., Holmes D.: <i>Noworodek i jego rodzina. Praktyka Położnicza</i>. Iwanowicz-Palus G. (red. wyd. polskiego). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 6. Pilewska-Kozak A.B. (red.): <i>Opieka nad wcześniakiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 września 2012 r. w sprawie standardów postępowania medycznego przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie

	<p>fizjologicznej ciąży, fizjologicznego porodu, położu oraz opieki nad noworodkiem (Dz.U. z 2012 r., poz. 1100)</p> <p>8. Salamończyk M., Łozińska-Czerniak A., Dmoch-Gajzlerska E.: <i>Neonatologia. Praktyczne umiejętności w opiece nad noworodkiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014</p> <p>9. <i>Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce</i>. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015</p> <p>Literatura uzupełniająca</p> <p>1. Piątek A. (red.): <i>Standardy opieki pielęgniarstwa w praktyce. Przewodnik metodyczny</i>. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych, Warszawa 1999</p> <p>2. Szczapa J. (red.): <i>Podstawy neonatologii</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Liczebność grupy – 5 osób. Czas trwania zajęć praktycznych (staż) – 35 godz. w Oddziale patologii noworodka (5 dni x 7 godz.).</p>

5.5 MODUŁ V

Nazwa modułu	OPIEKA NAD NOWORODKIEM W STANACH ZAGROŻENIA ŻYCIA
Cel kształcenia	Celem modułu jest przygotowanie pielęgniarki do sprawowania profesjonalnej, kompleksowej opieki nad noworodkiem w stanie zagrożenia życia.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W31. charakteryzuje organizację oddziału intensywnej terapii noworodka i procedury postępowania w OITN;</p> <p>W32. omawia patofizjologię, objawy kliniczne i powikłania stanów zagrożenia zdrowia i życia noworodka;</p> <p>W33. zna standardy i procedury postępowania w stanach zagrożenia życia i zdrowia noworodka;</p> <p>W34. omawia zasady pielęgnowania noworodka w stanach zagrożenia życia i zdrowia w zależności od jego dojrzałości i stanu klinicznego.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U17. prowadzić dokumentację medyczną;</p> <p>U29. ocenić stan zdrowia noworodka za pomocą aparatury w OITN;</p> <p>U30. identyfikować diagnozy pielęgniarskie i planować interwencje pielęgniarskie w opiece nad noworodkiem w zależności od dojrzałości i stanu klinicznego dziecka;</p> <p>U31. podejmować działania opiekuńcze nad noworodkiem w zależności od dojrzałości organizmu dziecka i stanu klinicznego;</p> <p>U32. realizować opiekę wynikającą z przepisów prawa, standardów postępowania pielęgniarskiego i funkcji zawodowych;</p> <p>U33. współdziałać z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie holistycznej, interdyscyplinarnej opieki nad noworodkiem;</p> <p>U34. przygotować noworodka w stanie zagrożenia życia do transportu.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. szanuje godność i autonomię noworodka i jego najbliższych;</p> <p>K4. systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;</p> <p>K5. przestrzega praw pacjenta i tajemnicy zawodowej;</p> <p>K6. współpracuje w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>K7. odpowiedzialnie i sumiennie wykonuje powierzone obowiązki;</p> <p>K8. ocenia jakość podjętych działań pielęgniarskich świadczonych na rzecz podmiotu opieki;</p> <p>K9. dba o bezpieczeństwo pacjenta i własne podczas wykonywania procedur diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych;</p> <p>K10. udziela rodzicom wsparcia w sytuacji niepomyślnego rokowania i/lub śmierci noworodka;</p> <p>K11. udziela wsparcia rodzicom noworodków leczonych w oddziale intensywnej terapii neonatologicznej.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w przedmiotowej dziedzinie, doświadczenie dydaktyczne oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Pielęgniarka</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa 2. <u>Położna</u> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 2) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, położniczego; 3) posiada stopień naukowy doktora nauk medycznych lub doktora nauk o zdrowiu i tytuł magistra pielęgniarstwa lub położnictwa <p>oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. <u>Lekarz</u>, który posiada specjalizację w dziedzinie neonatologii lub pediatrii
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykłady – 15 godz. Ćwiczenia – 15 godz. Staż – 70 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 100 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 15 godz. • ćwiczenia – 15 godz. • staż – 70 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 40 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do ćwiczeń – 20 godz. • opanowanie materiału do zaliczenia modułu – 20 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 140 godz.</p>
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, burza mózgów, metoda algorytmów, ćwiczenia teoretyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, pokaz z wyjaśnieniem, pokaz z instruktążem, zajęcia praktyczne.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja multimedialna, rzutnik, laptop-sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, foliogramy, tablice (plansze) dydaktyczne, modele dydaktyczne, fantom noworodka, zestaw do intubacji, laryngoskopy, kleszczyki Magilla, worki samorozprężalne i maski twarzowe, filmy dydaktyczne, wideo, wzory dokumentacji, literatura do samokształcenia, wzory dokumentacji, sprzęt medyczny.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	<p>Test wiedzy – 30 pytań jednokrotnego wyboru, uzyskanie 21 pozytywnych odpowiedzi z testu (70% poprawnych odpowiedzi).</p> <p>Opracowanie standardu opieki nad noworodkiem w wybranym stanie zagrożenia życia.</p> <p>Kryterium zaliczenia stażu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca indywidualna uczestnika kursu, dyskusja dydaktyczna, zaliczenie wykazu świadczeń; • samoocena – rzeczywisty obraz samego siebie (zdolność do samooceny, znajomość swoich mocnych i słabych stron, odpowiedzialność za uczenie się i własny rozwój). <p>Obecność i aktywność na wykładach i ćwiczeniach.</p>

<p>Treści modułu kształcenia</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja oddziału intensywnej terapii nad noworodkiem (2 godz.) <ol style="list-style-type: none"> 1) sprzęt i aparatura (dezynfekcja i sterylizacja), rozwiązania architektoniczne; 2) reżim sanitarny; 3) obowiązująca dokumentacja medyczna; 4) zadania i obowiązki pielęgniarki – organizacja pracy. 2. Stany zagrożenia życia u noworodka (5 godz.) <ol style="list-style-type: none"> 1) ostra niewydolność oddechowa; 2) niewydolność krążenia; 3) utrata przytomności; 4) drgawki i stan drgawkowy; 5) zaburzenia neurologiczne; 6) zaburzenia wodno-elektrolitowe; 7) wstrząs u noworodka; 8) postępowanie pielęgniarskie w stanach zagrożenia życia noworodka. 3. Resuscytacja i reanimacja noworodka (5 godz.) <ol style="list-style-type: none"> 1) organizacja działań; 2) stosowane leki; 3) problemy etyczne. 4. Noworodek leczony z wykorzystaniem respiratora (4 godz.) <ol style="list-style-type: none"> 1) techniki wentylacji: <ol style="list-style-type: none"> a) CPAP, <ul style="list-style-type: none"> - nCPAP (stałoprzepływowy, bąbelkowy), - Infant Flow SiPAP (zmiennoprzepływowy), b) wentylacja oszczędzająca płuca (HFOV); 2) pielęgnowanie drzewa oskrzelowego i fizykoterapia klatki piersiowej. 5. Kaniulacja naczyń centralnych i obwodowych (3 godz.) <ol style="list-style-type: none"> 1) wskazania, przeciwwskazania, sprzęt, środki ostrożności, miejsca zakładania wkłuc w zależności od lokalizacji, technika, powikłania); 2) pielęgnacja wkłuc;
----------------------------------	--

	<p>3) profilaktyka powikłań.</p> <p>6. Zasady przetaczania krwi i preparatów krwiopochodnych (3 godz.)</p> <p>1) akty prawne dotyczące postępowania podczas przetaczania krwi i szkolenia pielęgniarek w tym zakresie</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zasady przetaczania krwi w neonatologii, b) transfuzja wymienna u noworodków (wskazania, postępowanie pielęgniarskie), c) transfuzja uzupełniająca. <p>7. Ból u noworodka w stanie zagrożenia życia (2 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) źródła bólu u noworodka; 2) kryteria rozpoznawania bólu; 3) udział pielęgniarki w leczeniu bólu. <p>8. Żywnienie noworodków w stanach zagrożenia życia (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) żywienie dojelitowe; 2) żywienie pozajelitowe <ol style="list-style-type: none"> a) wskazania, rekomendacje, monitorowanie, powikłania, pielęgnacja i profilaktyka powikłań. <p>9. Transport noworodka (3 godz.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) transport <i>in utero</i>, wewnątrzszpitalny, do ośrodka nadrzędnego; 2) wskazania i przeciwwskazania do transportu noworodka; 3) przygotowanie noworodka do transportu (sprzęt, badania, dokumentacja); 4) ryzyko i powikłania transportu <ol style="list-style-type: none"> a) udział pielęgniarki w przygotowaniu noworodka do transportu i podczas transportu, b) komunikowanie się z rodzicami dziecka przygotowywanego do transportu.
<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bożkowa K., Kamińska E.: <i>Dawkowanie leków u noworodków dzieci i młodzieży</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013 2. Gajewska E.: <i>Wentylacja nieinwazyjna u noworodków</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL i WOŚP, Warszawa 2012 3. Jaroszevska-Świątek B., Szwałkiewicz-Warowicka E.: <i>Wybrane patologie okresu noworodkowego</i> [w:] Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): <i>Pediatrics i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia</i>. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014 4. Młynarska K.: <i>Wybrane diagnozy i interwencje pielęgniarskie w patologiach okresu noworodkowego</i> [w:]

	<p>Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.): <i>Pediatrics i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia</i>. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014</p> <p>5. Helwich E. (red. wydania polskiego): <i>Resuscytacja noworodka</i>. Wydawnictwo Elsevier, Urban & Partner, Wrocław 2013</p> <p>6. Książyk J.: <i>Standardy leczenia żywieniowego w pediatrii 2013</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013</p> <p>7. Pilewska-Kozak A.B.: <i>Opieka nad wcześniakiem</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009</p> <p>8. <i>Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce</i>. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015</p> <p>9. Szczapa J. (red. nauk.): <i>Stany nagłe u noworodka</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. Bałanda-Bałdyga A., Pilewska-Kozak A., Lepecka-Klusek C.: <i>Wentylacja noworodka – nowoczesne rozwiązania technologiczne</i>. Ogólnopolski Przegląd Medyczny, 2013, 3, 22–25.</p> <p>2. Bałanda-Bałdyga A.: <i>Organizacja transportu wcześniaka i noworodka donoszonego</i>. Ogólnopolski Przegląd Medyczny 2012, 12, 36–39</p> <p>3. Materiały szkoleniowe dla pielęgniarek i położnych epidemiologicznych: <i>Zestaw podstawowych wymogów pielęgnacji wkłucia centralnego i obwodowego. Bundle of Care</i>. Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Epidemiologicznych, Katowice 2012</p> <p>4. Pilewska-Kozak A., Bałanda-Bałdyga A., Lepecka-Klusek C., Stadnicka G.: <i>Inkubator noworodkowy – na co należy zwrócić uwagę przy wyborze</i>. Ogólnopolski Przegląd Medyczny, 2013, 9/10, 32–34</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	<p>Liczebność grupy – 5 osób.</p> <p>Czas trwania zajęć praktycznych (staż) – 70 godz. w Oddziale intensywnej terapii noworodka (10 dni x 7 godz.).</p>

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Oddział położniczo-noworodkowy

Cel stażu: Poznanie organizacji i specyfiki pracy w oddziale położniczo-noworodkowym oraz przygotowanie pielęgniarki do sprawowania profesjonalnej opieki nad noworodkiem oraz kobietą w okresie poporodowym w oddziale położniczo-noworodkowym.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin:	35
Liczebność grupy:	5–6 osób
Opiekun stażu:	osoba z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniająca co najmniej jeden z warunków: <ul style="list-style-type: none"> – położna, pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego; – pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego; – magister położnictwa; – magister pielęgniarstwa z ukończonym kursem kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Ocena stanu zdrowia noworodka po urodzeniu wg skali Apgar.
2. Ocena stopnia dojrzałości noworodka.
3. Wykonanie badań przesiewowych: fenyloketonuria, hypotyreoza, badanie słuchu, mukowiscydoza i inne rzadkie choroby metaboliczne.
4. Rozpoznawanie stanów fizjologicznych noworodka.
5. Monitorowanie parametrów życiowych: temperatury, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, powłok skórnych.
6. Opieka nad noworodkiem z ciąży powikłanej cukrzycą.
7. Opieka nad noworodkiem z ciąży powikłanej nadciśnieniem.
8. Zabezpieczenie kikuta pępowinowego.
9. Wykonanie zabiegu Credego.
10. Zapobieganie oziębieniu noworodka.
11. Zapewnienie drożności dróg oddechowych.
12. Wykonywanie fototerapii.
13. Edukacja w zakresie karmienia naturalnego i przystawianie dziecka do piersi w sytuacjach utrudniających karmienie ze strony matki.
14. Postępowanie minimalizujące dolegliwości bólowe noworodka przed zabiegami inwazyjnymi (naruszającymi ciągłość tkanek).
15. Ocenianie charakteru, natężenia i lokalizacji doznań bólowych za pomocą dostępnych narzędzi do oceny bólu.
16. Edukowanie rodziców w zakresie opieki nad noworodkiem.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania noworodka. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułowanie diagnoz pielęgniarских, celów, planu i realizacji opieki oraz ocenienie podjętych działań.
- Udokumentowanie stanu zdrowia noworodka po porodzie wg skali Apgar.

- Udokumentowanie oceny funkcjonowania noworodka skalą Oceny Zachowań Noworodka według Brazeltona.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.2. STAŻ: Oddział patologii noworodka albo Oddział intensywnej terapii noworodka (OITN)

Cel stażu: Ukształtowanie umiejętności niezbędnych do zapewnienia noworodkowi przedwcześnie urodzonemu wysokiej jakości opieki pielęgniarskiej.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin:	35
Liczebność grupy:	5
Opiekun stażu:	osoba z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniająca co najmniej jeden z warunków: <ul style="list-style-type: none"> – położna, pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego; – pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego; – magister położnictwa; – magister pielęgniarstwa z ukończonym kursem kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Edukacja rodziny w zakresie pielęgnacji noworodka przedwcześnie urodzonego.
2. Ocena stanu dojrzałości noworodka przedwcześnie urodzonego.
3. Wykonanie i interpretacja pomiaru czynności życiowych u noworodka przedwcześnie urodzonego.
4. Podanie leków różnymi drogami u noworodka przedwcześnie urodzonego.
5. Zastosowanie wybranej techniki odżywiania noworodka przedwcześnie urodzonego.
6. Asystowanie podczas dojrzewania umiejętności jedzenia i bezpieczne karmienie wcześniaka przy użyciu smoczka.
7. Wykonanie badań przesiewowych u noworodka przedwcześnie urodzonego.
8. Zastosowanie optymalnej pozycji ułożeniowej u noworodka przedwcześnie urodzonego.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania noworodka urodzonego przedwcześnie i jego rodziców. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułowanie diagnoz pielęgniarskich, celów, planu i realizacji opieki oraz ocenienie podjętych działań.
- Udokumentowanie podejmowanych działań pielęgniarskich.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.3. STAŻ: Oddział patologii noworodka

Cel stażu: Ukształtowanie umiejętności niezbędnych do zapewnienia opieki pielęgniarskiej noworodkowi choremu.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 35

Liczebność grupy: 5–6

Opiekun stażu: osoba z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniająca co najmniej jeden z warunków:

- położna, pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego;
- pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego;
- magister położnictwa;
- magister pielęgniarstwa z ukończonym kursem kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Przyjęcie noworodka chorego do oddziału.
2. Pomiar i ocena ciśnienia tętniczego krwi u noworodka chorego metodą pośrednią.
3. Edukacja rodziców w zakresie pielęgnacji dziecka z chorobą przewlekłą lub urazem okołoporodowym.
4. Pobranie materiału do badań diagnostycznych (mocz, kał, krew, pot, wymazy bakteriologiczne).
5. Zakładanie zgłębnika do żołądka i karmienie noworodka przez sondę.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania jednego wybranego noworodka chorego. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułowanie diagnoz pielęgniarских, celów, planu i realizacji opieki oraz ocenienie podjętych działań.
- Udokumentowanie podejmowanych działań pielęgniarских.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

6.4. STAŻ: Oddział intensywnej terapii noworodka (OITN)

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności pielęgniarki do sprawowania opieki nad noworodkiem w stanie zagrożenia życia.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 70

Liczebność grupy: 5–6 osób

Opiekun stażu: osoba z minimum 5-letnim stażem pracy w przedmiotowej dziedzinie, spełniająca co najmniej jeden z warunków:

- położna, pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego;
- pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego;
- magister położnictwa;
- magister pielęgniarstwa z ukończonym kursem kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, pediatrycznego

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia:

1. Pobieranie materiału do badań diagnostycznych i interpretacja wyników badań.
2. Pomiar i ocena parametrów życiowych noworodka w stanie zagrożenia życia.
3. Wykonanie toalety drzewa oskrzelowego u noworodka zaintubowanego.
4. Zastosowanie nefarmakologicznych metod wspomaganie układu oddechowego (ułożenie na brzuchu, ułożenie na boku).
5. Przygotowanie noworodka do transportu.
6. Przygotowywanie i prowadzenie żywienia dojelitowego i pozajelitowego.
7. Kontrola bilansu wodnego noworodka chorego/w stanie zagrożenia życia.
8. Stosowanie działań minimalizujących ból proceduralny u noworodka.
9. Stosowanie wczesnej interwencji neurorozwojowej u noworodka.
10. Obsługiwanie sprzętu i aparatury diagnostycznej, terapeutycznej i pielęgnacyjnej.
11. Sprawowanie opieki nad noworodkiem na wsparciu oddechowym.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności na zajęciach stażowych.
- Opracowanie procedury postępowania z noworodkiem w wybranym stanie zagrożenia życia. Zgodnie z etapami postępowania leczniczego opracowanie działań pielęgnacyjnych i dokonanie ich oceny.
- Udokumentowanie podejmowanych działań pielęgniarских.
- Udokumentowane zaliczenie wymaganych świadczeń zdrowotnych.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIELEŃNIARKA PO UKOŃCZENIU KURSU KWALIFIKACYJNEGO W DZIEDZINIE PIELEŃNIARSTWA NEONATOLOGICZNEGO

1. Monitorowanie stanu zdrowia oraz rozwoju noworodka zdrowego, przedwcześnie urodzonego i chorego z wykorzystaniem obowiązujących skal i siatek centylowych.
2. Edukacja położnicy w zakresie karmienia naturalnego i przystawianie noworodka do piersi w sytuacjach utrudniających karmienie ze strony matki bądź dziecka.
3. Ocena charakteru, natężenia i lokalizacji doznań bólowych u noworodka za pomocą dostępnych narzędzi do oceny bólu.
4. Realizacja i dokumentowanie procesu pielęgnowania noworodka zdrowego, chorego i wymagającego intensywnego nadzoru.
5. Edukacja rodziców w zakresie pielęgnacji noworodka z chorobą przewlekłą lub urazem okołoporodowym.
6. Pobieranie materiału do badań diagnostycznych (krew, mocz, kał, pot, wymazy bakteriologiczne).
7. Przygotowanie i podawanie leków różnymi drogami (dożylną, doodbytniczą, wziewną, doustną) u noworodka chorego.
8. Wykorzystywanie różnych sposobów żywienia noworodka zdrowego i chorego.
9. Wykonywanie toalety drzewa oskrzelowego i rurki intubacyjnej.
10. Przygotowanie noworodka w różnym stanie zdrowia do badań diagnostycznych i zabiegów (badania radiologiczne, cewnikowanie naczyń pępowinowych, nakłucie jamy opłucnej, fototerapia).
11. Przygotowanie noworodka przedwcześnie urodzonego/chorego i w stanie zagrożenia życia do transportu.
12. Sprawowanie opieki nad noworodkiem na wsparciu oddechowym.
13. Współpraca z rodziną i udzielanie wsparcia w sytuacjach trudnych.
14. Wykorzystywanie w opiece założeń programu wczesnej stymulacji rozwojowej, a w tym stosowanie metody kangura.

8. LITERATURA

1. Bałanda-Bałdyga A., Pilewska-Kozak A., Łepecka-Klusek C.: *Wentylacja noworodka – nowoczesne rozwiązania technologiczne*. Ogólnopolski Przegląd Medyczny, 2013, 3, 22–25
2. Bałanda A. (red.): *Opieka nad noworodkiem*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
3. Bień A. (red.): *Opieka nad kobietą ciężarną*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
4. Bożkowa K., Kamińska E.: *Dawkowanie leków u noworodków dzieci i młodzieży*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
5. Cantor R.M., Sadowitz P.D.: *Stany naglące u noworodka*. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2011
6. Dobrowolska B.: *Problemy etyczne i prawne w opiece nad noworodkiem urodzonym przedwcześnie* [w:] Pilewska-Kozak A.B. (red.): *Opieka nad wcześniakiem*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009, 249–259
7. Gadzinowski J., Szymankiewicz M., Vidyasagar D.: *Zabiegi w neonatologii*. Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań 2006
8. Gadzinowski J., Szymankiewicz M.: *Podstawy neonatologii. Podręcznik dla studentów*. Oddział Wielkopolski Polskiego Towarzystwa Medycyny Perinatalnej, Poznań 2006
9. Helwich E. (red. wydania polskiego): *Resuscytacja noworodka*. Wydawnictwo Elsevier, Urban & Partner, Wrocław 2013
10. Jaroszewska-Świątek B., Szwałkiewicz-Warowicka E.: *Wybrane patologie okresu noworodkowego* [w:] Kaczmarski M., Piskorz-Ogórek K. (red.): *Pediatrya i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia*. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014
11. Młynarska K.: *Wybrane diagnozy i interwencje pielęgniarские w patologiach okresu noworodkowego* [w:] Kaczmarski M., Piskorz-Ogórek K. (red.): *Pediatrya i pielęgniarstwo pediatryczne. Wybrane zagadnienia*. Wydawnictwo Help-Med, Kraków 2014
12. Książyk J.: *Standardy leczenia żywieniowego w pediatrii 2013*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
13. Pilewska-Kozak A.B. (red.): *Opieka nad wcześniakiem*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 września 2012 r. w sprawie standardów postępowania medycznego przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie fizjologicznej ciąży, fizjologicznego porodu, położu oraz opieki nad noworodkiem (Dz. U. z 2012 r., poz. 1100)
15. Salamończyk M., Łozińska-Czerniak A., Dmoch-Gajzlerska E.: *Neonatologia. Praktyczne umiejętności w opiece nad noworodkiem*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014
16. *Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce*. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego, Warszawa 2015
17. Szczapa J. (red. nauk.): *Stany naglące u noworodka*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011
18. Szczapa J. (red.): *Podstawy neonatologii*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008
19. Zawitkowski P.: *Mamo, Tato, co Ty na to? O opiece, pielęgnacji i rozwoju*. Wydawnictwo Marceli Szpak, Warszawa 2010